

Tervishoiukorraldusest *mente et manu et pecunia*

Urmas Sule – Eesti Haiglate Liidu juhatuse esimees

Tervishoiusektori tegevuse ja selle rahastamise paremast korraldamisest on viimastel aastatel ja kuudel palju räägitud nii pandeemia, valimiskampaania kui ka hiljuti alla kirjutatud sektori uue kollektiivlepingu raames. Seda nii *mente* ehk mõistuse, *manu* ehk töökäte kui *pecunia* ehk raha kontekstis. Jutte on räägitud ja tulevikku vaatavaid plaane on tehtud muidugi alati, aga tuleb tõdeda, et hiljutine pandeemiakogemus on valdkonda ja meie probleeme otsustajate teadvuses sammukese võrra tähtsamale kohale tõstnud. Iseasi, kaua see mees püsib.

Tervishoid on ju tohutult laia tegutsemise ja vastutusbaasiga eluvaldkond. Ühelt poolt oodatakse meilt kõigi ressursside ülimalt tõhusat kasutamist, teiselt poolt äärmist elastsust erinevate kriisiolukordade lahendamisel. Piiratud vahenditega, kuid piiramatute riskide tingimustes tegutsemine ja hakkamasaamine on suur väljakutse ja saavutatavad usalduslikele inimsuhetele toetudes. Just neid eesmärke silmas pidades on Eesti Haiglate Liit alati läinud vastu kollektiivlepingu läbirääkimistele. Nii ka sel korral.

Mõneti üllatuslikult ei olnud tervishoiuvaldkonna kollektiivläbirääkimised sel korral olulise avaliku tähelepanu all. See ei tähenda, et need oleksid olnud kerged. Kuna ootuste ja võimaluste kokkusobitamine on jätkuvalt ääretult keeruline, jõudsimel selgi korral riikliku lepitaja kontorisse. Vahest ongi nii mõistlik. Protsessi erapooletu väline suunamine ja võimalus otsustajate ning osapooltega eesmärgipäraselt suhelda annavad riikliku lepitaja institutsioonile parima positsiooni. Tänavu 20. jaanuaril sõlmitud tervishoiuvaldkonna kollektiivleping on küll haiglatele suureks väljakutseks, aga loob eeldused kõigi sotsiaalpartnerite koostööks teiste oluliste tervishoiupoliitiliste eesmärkide saavutamiseks. Äärmiselt oluline on mõista, et kokku lepitavad tingimused peavad olema täidetavad kõigile raviautustele. Kollektiivleping on seaduse jõuga dokument, mis kehtib kõigile valdkonnas tegutsejatele.

Tunnistada tuleb aga ka seda, et hoollimata sektori töötingimuste paikasamist kaheks järgmiseks aastaks, ei saanud ju lepinguga lahendatud kõik meie probleemid. Haiglate poolt vaadates on näiteks aina suurem murekoht leida ja palgata valvetöös osalema motiveeritud tervishoiutöötajaid. Selleks suurendame ka järgmisel aastal nii öövalve kui ka nädalavahetuste töö tasustamist. Tegelikult ootavad lahendust veel mitmed süsteemsed probleemid, millest kriitilisemad said fikseeritud ka kollektiivlepingu sõlmimise eelduste kokkuleppes. Loetus on nii käesolevaks kui ka järgmiseks aastaks lisaraha eraldamine kriisideks, täiendavad vahendid haiglates COVID-19-pandeemia ajal tekkinud ravivõla vähendamiseks ja tervishoiuteenuste kättesaadavuse parandamiseks jne. Kõik otseselt patsientide huvide ja ootustega seotud tegevused.

Tegelikult ju saabki kõigi tervishoiusektoris tegutsevate spetsialistide ja organisatsioonide lõppeesmärk olla ainult patsiendile parema ja tõhusama ravi ning võimalusel ka haiguste ennetuse pakkumine. Selle saavutamiseks on tervishoiusüsteemi kõige olulisem ressurss arenguvõimelised, missioonitundega ja koostööaltid inimesed. Tervishoiutöötajad, aga mitte ainult. Praegu ei ole kohe kuidagi võimalik hakkama saada ilma pädevate tugiteenistujateta, olgu nad IT-spetsialistid, finantsistid, meditsiinitehnikud, haldusspetsialistid või teised olulist pädevust kandvad inimesed. Tänu teile kõigile igapäevase pühendumuse tööpanuse eest!

Kokkuvõttes võib öelda, et kollektiivlepinguga lõime head eeldused Eesti meditsiinisektori plaanipäraseks toimimiseks järgmisel kahel aastal. Töö rahastusmudeli kallal aga jätkub, et luua jätkusuutlikud lahendused nii personali väärilikeks tasustamiseks, haiglate kasvavate majanduskulude katmiseks kui ka ravivõla vähendamiseks ja arstiabi kättesaadavuse parandamiseks. Ja kogemusele tuginedes saab öelda, et see töö ei lõpe kunagi!

Urmas Sule